

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

533. Qualiter cap. licet. temperatum sit per cap. statutum, de præb. in 6. & an hodiedum iterum derogatum sit dicto cap. statutum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

tribunalia, Officiales & Consilarii, unam eandemque constituere Curiam, & utrobique esse Curiam, adeoque beneficia in loco, ad quem se contulisset Papa, & intra duas leucas à dicto loco vacantia, non minus vacare in Curia, quam quæ tempore illius absentia Papæ vacarunt Roma. Garc. p. 5. c. 1. num. 396. & 394. Pirh. de præb. num. 334. Castrop. cit. p. 16. n. 4. citans Barb. de potest. Episc. p. 3. alleg. 5. n. 128.

Questio 533. Qualiter dictum c. licet. temperatum sit per c. statutum. de præb. in 6. & num. hodieum derogatum sit iterum dicto c. statutum.

1. **R**espondeo ad primum: per *cap. statutum*. in hoc limitatum esse *c. licet*. quòd vi illius beneficia vacantia per obitum in Curia conferri possint ab Ordinariis, dum ea Papa non contulit intra mensem; ubi illud notandum primò: mensem hunc acceptum pro 30. diebus, ut Pirh. de præb. n. 328. numerandum à die vacationis, & non à die scientia & notitia vacationis, ita ut, etiam si Papa nesciverit vacare beneficium, adhuc sit locus citata Constitutioni. Pirh. *ibid.*, Garc. num. 96. Chok. ad reg. 1. num. 23. citans Gl. in *cap. statutum*, contra Lott. l. 2. q. 27. n. 64. eò quòd tempus illud præfixum sit, non in odium, sive ob negligentiam Papæ omittentis conferre (in quo casu non curreret tempus, nisi à die notitiæ, uti patet in aliis collatoribus) sed in favorem Ecclesiarum, ne beneficia cum detrimento illarum vacarent diutius; vel etiam, quia per hanc moderationem reditur ad jus commune, secundum quod collatio beneficii spectat ad Ordinarium, ideo tanquam dispositio favorabilis sit extendenda, ut currat etiam contra ignorantem. Pirh. *loc. cit.*, citans Gl. in *c. statutum. v. numerandum*, quæ eadem glossa addat, quòd dies vacationis, à quo numerari incipit ille mensis, non computetur in mense.

2. Notandum secundò, quòd dicta limitatio inducta per *c. statutum*. extendenda non sit ad beneficia ex alio capite reservata, utpote in quibus nullum præfixum est tempus Papæ ad conferendum. Garc. *loc. cit.* nu. 97. citans Franc. in *c. statutum. n. 6.* Æn. de Falcon. de reserv. q. 4. effectum. 2. & 20. Gonz. ad reg. 8. §. 5. proem. à n. 143.

3. Notandum tertio, per dictam limitationem non excludi omnino Papam, ita ut amplius conferre nequeat post mensem elapsum beneficia vacantia in Curia; sed solum id operari, ut post mensem manus ordinarii collatoris amplius ligata non sit ad conferendum tale beneficium, adeoque possit & Papa conferre, modò præventus non sit ab Ordinario. Pirh. de præb. n. 329. citans Barb. in *collet. ad cit. c. statum. n. 17.*

4. Notandum quartò, ne Episcopi aliiq; collatores ordinarii per procuratores, quos fortè habent in Curia Romana cum mandato, ut statim post mensem elapsum beneficia vacantia in Curia conferant, ac sic Papam præveniant, sicut olim facere solebant; hinc in *cit. c. statum*. decernitur expressè, ut collatores ordinarii beneficia vacantia in Curia post mensem elapsum non nisi per se ipsos conferre possint, vel si ipsi remotè ab sint, per Vicarios suos generales intra eorum dicecesim existentes, & speciale ad id mandatum habentes. Pirh. num. 331. citans Gl. *hic*, quæ etiam addit, quòd

Episcopi, si præsentés sint, per alios talia beneficia conferre non possint.

5. Respondeo ad secundum: *c. statutum*, quòd est Greg. X. revocatum denuo per *Extrav. pie sollicitudinis. de præb. inter communes*, quæ est Bonifac. VIII. adeoque posterior, negare videtur Mandos. ad *Lap. alleg. 57. n. 24.* apud Castrop. n. 5. negant absolute Zerol. in *pr. 2. v. reservatio. §. 7.* Lott. l. 2. q. 27. n. 55. dicens, id tanquam erroneum rejiciendum esse. Rationem hanc assertit Pirh. quòd auctor dictæ Constitutionis *pie sollicitudinis*. Bonifac. VIII. dictam Antecessoris Constitutionem in *c. statutum*. nunquam inseri voluisset sexto decretalium à se compilato, si illam per *Extrav. pie*, ante sextum decretalium à se editum revocare voluisset, cum jura abrogata non soleant inseri in corpus juris, ut ipse Bonif. in *proem. 6. decretalium*. Rationem aliam dat Castrop. nempe quòd correctio juris vitanda sit, quoad fieri potest absque eo, quòd rextibus inferatur violentia, dicendo nimirum, *Extrav. pie*. quæ reservantur beneficia omnia, sive cum, sive absque cura vacantia intra mensem, à data præsentium sic intelligendam: modò Papa provideat ea intra mensem: ita ut si ea non providerit intra mensem, sublata censetur reservatio. Aliam dat Lott. nimirum, quòd textus *cit. Extrav. pie*. nihil contineat contrarium *capiti Statutum*; dum nihil aliud habet, quam quòd Bonif. quia satagebar, ut vacantia apud Sedè idoneis conferrentur, reservat, non tantum beneficia, quæ in futurum vacarent, verum etiam, quæ ita intra mensem, computandum ex data illarum literarum, seu hujus suæ Constitutionis, vacarent seu vacassent: per quod non imposuit legem futuris imposterum vacationibus ultra mensem duraturis (quò minus nimirum ea beneficia, dum vacassent ultra mensem, absque pontificia de iis dispositione provideri possint ab Ordinariis) sed præteritis intra mensem à dicta harum suarum literarum datà jam elapsam, seu retro reputandum hæcenus vacantibus. Ex quibus inferit Lott. num. 61. & seq. citans pro hoc Gl. in *c. ult. de consuetu. in 6. v. ordinatur*. Card. Rebuff. & c. posse adhuc hodieum Ordinarium providere de beneficiis vacantibus in Curia; si Papa intra mensem de iis non providerit. Verum quidquid sit de hoc, num *Extrav. pie*. compati possit cum concessione facta in *cap. statutum*. quòd verum censet Castrop. *cit. n. 5.* nisi aliud consuetudo & stylus Curia declarasset, quo sic hodie firmatū esse ait, ut beneficia vacantia in Curia non permittantur, etiam post lapsum mensis, provideri ab Ordinariis, quòd signum sit, derogatum dicto *cap. statutum*, ejuſdem concessionem cessasse, aliis Ordinarii, cum in iure conservando sint vigilantissimi, non cessarent ab hujusmodi beneficiorum vacantium provisione, citat pro hoc Gonz. *ubi ante. n. 148.* Garc. n. 98. quòd tamen ipsum negat Lott. num. 63. dicens, quòd si talis casus occurreret, Curiam non subtraheretur post elapsum dictum mensem talis beneficii collationem Ordinario: verum ut derur talis casus, n. 64. dicit, se id agnoscere tam difficile, ut ferè ad impossibilitatem accedat; eò quòd mensis ille Papa non currat à die vacationis, sed à die, quæ Papa illius notitiam habuit (quòd ipsum tamen, ut dictum paulò supra, negant alii) ex quo sit, ut mirum non sit, si ob rei infrequentem usum aliqui dixerint, Curiam observare contrarium; addit etiam n. 65. Lott. quòd Papa, quando differt providere,

dere, dum provideat, non det datam currentem, sed proximam tempore porrectæ sibi supplicationis, quo apponitur parva, de que vide eundem Lott. l. 2. q. 23. n. 16.

6. Sed neque *c. statutum*, revocatum esse per *Extrav. ad regimen, de præb. inter communes*, tenet Pirh. n. 332. citans pro hoc Zerol. An. de Falcon. Rationem dat, quod correctio juris, præsertim, si favorable sit, aut à Concilio generali constitutum (quorum utrumque reperitur in constitutione *capitis Statutum*) non debet affirmari, nisi sit sufficienter expressa, quod in dicta *Extrav. ad regimen*, non apparet, cum solum clausula generalis sit adjecta, non obstantibus quibuscumque constitutionibus à prædecessoribus nostris editis. Nihilominus ait Garc. dubitari non posse, quin dicto *c. statutum*, derogatum sit per *Extrav. ad regimen*, quatenus nimirum ea innovatur quotidie à summis Pontificibus per regulas Cancellariæ: quin etiam Card. de Luca. in *sum. de benef. n. 30.* ait: crediderunt aliqui, sub reservationum cessatione cadere casum negligentia Papæ nuper defuncti non providentis intra mensem de beneficio ipso vivo vacante, quasi quod secuta Sedis Apostolicæ vacatione, jam impressa reservationis qualitate non obstante, inferior collator suam ordinariam reassumat potestatem: erronea verò huiusmodi opinio censenda est; vel quia canones ita desuper disponentes contrario usu antiquati sunt; vel quia restrictionem habent ad principaliter curata, citat seipsum *de benef. d. 24. n. 25.*

7. Hoc quoque notandum hic, quod etsi admitatur adhuc esse in usu, quod Ordinarius possit conferre beneficium vacans apud Sedem, dum Papa illud non contulit, non currat dictus mensis, Sede Apostolicâ vacante, respectu beneficiorum non curatorum; ideoque Papæ successor possit tale beneficium non curatum post electionem suam adhuc intra mensem integrum conferre, ita ut collator inferior interea de illo disponere nequeat. Pirh. n. 337. citans Anchar. in *c. si Apostolica. n. 4.* & Gl. in *c. statutum, v. numerandum.*

Questio 534. An omnia beneficia vacantia per obitum apud Sedem seu Curiam Apostolicam comprehendantur in reservatione cit. c. licet. ita ut nulla excipiantur?

1. **R**espondeo negativè; nam primò excipiuntur beneficia collata quidem, non tamen acceptata; hæc enim cum non vacent vi obitus illius, cui collata, & à quo necdum acceptata, quia hic nunquã dici potest ea obtinuisse, sed pergant vacare vi obitus prioris possessoris, qui, cum non obierit apud Sedem, dici non possunt vacare apud Sedem, etsi is, cui denuo collata, moriatur apud Curiam, antequam collationem sibi factam acceptarit. Pirh. *de præb. num. 335.* citans Franc. in *c. presenti. num. 1.*

2. Secundò excipiuntur vi *cir. c. licet*, Episcopatus, seu Ecclesiæ Cathedralis & Abbatia vacantes in Curia, aliæque dignitates electivæ, quia speciali notâ dignæ, seu specialiter sunt exprimendæ, Pirh. *loc. cit. n. 324.* Monach. Archid. Franc. Coraf. pluresque alii apud Garc. p. 5. c. 1. n. 13. Quamvis ipse Gracias de Abbatibus sentiat contrarium n. 114. & de aliis dignitatibus inferioribus, quamvis electivis, n. 119. certum ait, illas comprehendere *cir. c. licet.* & n. 120. addit, Corasium, dum p. 2. n. 8. dignitates electivæ eximit à dispositione *cir. c. licet*, intelligenter

dum de dignitatibus electivis, non quibuslibet, sed de iis v. g. Prioratibus, qui sunt per se, & non habent Abbatem superiorem; quia in effectu sunt idem, quod Abbatia. Verùm quidquid sit de jure hoc antiquo, nimirum de dicta reservatione clausa in corpore juris, hodie dum etiam Episcopatus, Abbatia, Prioratus, dignitates reservatæ sunt, & exprimitur in *Extrav. ad regimen. & reg. cancell. 2. 3.* & c. Garc. n. 117.

3. Tertio excipiuntur beneficia manualia, sive sint secularia, sive sint regularia; in manualibus enim Papales reservationes locum non habent, Pirh. *loc. cit.* citans Laym. Garc. *loc. cit. n. 510.* citans plures alios.

4. Quarto beneficia juris patronatus laicalis, ortifaltem ex causa onerosa; cum his non derogetur, nisi verbis expressis fiat derogatio, quod non fit in dicto textu, quidquid sit de eo, num reservata sint reservatione non clausa in corpore juris, de quo factis supra, ubi de derogatione juris patronatus.

5. Quinto regularia beneficia; in odiosis enim non consentur comprehensa, nisi sint expressa; in cit. autem textu non exprimitur. Castrop. *loc. cit. n. 6.* citans Gonz. *gl. 8. n. 11.* Barb. *cit. alleg. 57. num. 29.*

6. Sextò beneficia parochialia vacantia, seu incepta vacare apud Sedem, seu in Curia Sede Apostolicâ vacante; quin &, quæ vivo ad huc Papâ ceperunt vacare, dum Papa ante obitum suum nihil de iis disposuit; possunt enim ea liberè conferre collatores inferiores, etiam mox à vacatione, & ante elapsum mensem à die vacationis (qui aliàs expectandus est, dum manente in vivis Papâ vacante juxta *c. statutum de præb. in 6.*) ne diuturna vacatio periculum afferat animarum; sic namque expressè statuit Bonifacius VIII. in *c. si Apostolica, de præb. in 6.* non obstante Constitutione Clem. IV. in *c. licet de præb. in 6.* Sed neque *cir. c. si Apostolica*, derogatum est per *Extrav. pie sollicitudinis de præbendis, inter communes*, editam quoque per eundem Bonif. in qua generaliter reservantur beneficia, sive curata sint, sive non; est enim constitutio illa in *c. si Apostolica* posterior dictâ *Extrav.* & sic quodam parochialia correctiva seu limitativa illius. Garc. p. 5. c. 1. n. 102. & 108. citans Gl. in dictam *Extrav.* Pirh. n. 338. Castrop. n. 5. & 6. citans Gonz. *5. s. proom. n. 128.* Neque etiam illi *c. si Apostolica*, derogatum per alias *Extrav.* ulla, etsi dictâ Constitutione posteriores. Castrop. n. 6. Non per *Extrav. etsi 3. de præb. inter communes*, ubi etiam generaliter beneficia, sive cum, sive absque cura vacantia in Curia reservantur; quia hæc Constitutio fuit temporalis, ut patet ex textu dum dicitur: *quæ ad presens, & toto nostri Pontificatus tempore vacare apud Sedem contigerit* & c. adeoque cum suo conditore expiravit. Pirh. *loc. cit.* Garc. n. 106. Non per *Extrav. ad regimen. 13. de præb.* quæ reservantur semel affecta beneficia, qualia sunt parochiales vacantes, Papâ adhuc vivo, de quibus is nihil disposuit; nam & illa temporalis fuit, utpote non Sedi Apostolicæ, sed sibi reservant istiusmodi beneficia. Garc. n. 108. Pirh. *loc. cit.* Nec denique per *Extrav. ad Romanos. ult. de præb. inter communes*, ubi dicitur, quod omnia beneficia, etiam curata, semel affecta semper maneant affecta, & nequeant per alium quàm Papam provideri; limitanda enim est hæc *Extrav.* generaliter & indistinctè loquens: ut non intelligatur de beneficiis parochialibus, quæ vivo Papâ vacantia in Curia provisâ non fuere; cum lex posterior loquens generaliter